

Puoli vuotta poikkeusoloja on jo tehnyt selväksi useita etätöiden varjopuolia. Vaikka Zoom- ja Teams-kokoukset ovat avuksi yhteydenpidossa, ne eivät korvaa saman pöydän ääressä istumista. Kun fyysinen työyhteisö on kadonnut ympäriltä, huomaa satunnaisten kahvihuone- ja lounaspöytäkeskustelujen arvon omien tutkimusideoiden kehitykselle. Tutkimuksen tekoa hankaloittaa myös se, että työhuoneen kirjallisuuden sisältöä ei noin vain siirretä kotiin. Sähköiset julkaisut ja aineistot nousevat arvoonsa, mutta on vaarallista, jos lähteiden saatavuus ohjaa tutkimuksen suuntaa. Huomattava määrä relevanttia kielitieteellistäkin tutkimusta on edelleen vain painetussa muodossa. On toivottavaa, että nykytilanne nopeuttaa ponnisteluja aiemman kirjallisuuden saattamiseksi sähköiseen muotoon. Hyvä tahto vain ei yksin riitä; tarvitaan myös rahoitusta.

Onneksi koronakriisistä on seurannut jotain myönteistäkin. Hyviin puoliin kuuluu esimerkiksi mahdollisuus seurata tieteellisten seurojen kokouksia ja väitöstilaisuuksia etäyhteyksin. Harva pystyy matkustamaan toiselle paikkakunnalle pelkästään yhden tilaisuuden vuoksi, mutta nyt osallistumisen kynnyks on matala, vaikka tilaisuus olisi fyysisesti satojen kilometrien päässä ja samana päivänä olisi muutakin ohjelmaa. Vaikka tämä mahdollisuus palveleekin kiinnostunutta kuulijaa, esiintyjille tuntemattomaksi jäävä etäyleisö voi aiheuttaa lisäpainetta.

Vasta pidempi aika näyttää, miten pandemia vaikuttaa tutkimus- ja julkaisu-toimintaan. Kansainvälisellä kielitieteellisten lehtien päätoimittajien sähköpostilistalla on esitetty toistuvasti huolestuneita huomioita siitä, että arvioijien saanti on vaikeutunut. Poikkeusolot ovat ilmeisesti lisänneet siinä määrin työn kuormittavuutta, että tällaiseen talkootyöhön ei löydy nyt voimavaroja. Myös perhe-elämän ja uran yhteensovittaminen on monen kokemuksen mukaan vaikeutunut.

Virittäjässä on onneksi riittänyt tekijöitä. Tässä numerossa tarkastellaan direktiivejä kahdessa eri kontekstissa, piirustusmetodia kieli-ideologioiden tutkimuksessa sekä murrerajojen ja historiallisten rajalinjojen yhteyttä. Anu Rouhikosken tutkimuskohteena ovat nollapersoonaiset direktiivit Kelan vuorovaikutuksessa. Direktiivit ovat fokuksessa myös Elina Salomaan artikkelissa, jossa lienee ensi kertaa Virittäjän historiassa aineistona Twitter-keskusteluja. Heidi Niemelä puolestaan esittelee piirustusmetodia, jota hän on käyttänyt tutkiessaan alakoululaisten ja luokanopettaja-opiskelijoiden käsityksiä suomen kielestä. Artikkeliosaston päättää Harri Mantilan ja Matti Leiviskän monitieteinen artikkeli, jossa tarkastellaan Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan murrerajaa. Samalla he osallistuvat keskusteluun historiallisen Pähkinäsaaren rauhan rajan sijainnista.

Virittäjä valmistautuu jo 125-vuotisjuhlintaan. Juhlavuoden visuaalisen ilmeen suunnittelu ja teemanumeron toimitus ovat käynnissä ja juhla verkkosivuston sisällöt kehiteltävänä. Juhlahumu näkyy myös Facebookissa ja Twitterissä (@Virittajalehti), joissa lukijat saavat oman äänensä kuuluviin erilaisissa kampanjoissa.

HANNA LAPPALAINEN